

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

Вигорання як комплекс психічних переживань і поведінки, які відображаються на працездатності, фізичному та психічному здоров'ї. В якості факторів, сприяють розвитку синдрому такі складові: відчуття соціальної незахищеності, невпевненість в соціально-економічній стабільності та інші негативні переживання пов'язані з соціальною несправедливістю. Б.Бунк і В. Хоренс відмітили, що в напружених ситуаціях у більшості людей виникає потреба в соціальній підтримці, відсутність якої призводить до негативних переживань і можливої мотиваційно-емоційної деформації особистості. Соціальна підтримка являє собою вміння в складній ситуації знайти підтримку збоку оточуючих: сім'ї, друзів,колег, що є невід'ємною складовою психічного та фізичного здоров'я незалежно від тих чи інших проблем [1].

В.Бойко описує концепцію емоційного вигорання, як механізм психологічного захисту в формі повного або часткового виключення емоцій у відповідь на негативний вплив. Виділив три фази синдрому емоційного вигорання:

Перша – «фаза напруження», його фактором вигорання є стан тривожного напруження, при якому спостерігається зниження настрою та дратівливість.

Друга – «фаза опору», яка характеризується захисною поведінкою, прагнення уникати впливу емоційних факторів та обмеження власного емоційного реагування.

Третя – «фаза виснаження», особливістю якого є зниження енергетичного тону, зниження настрою та психосоматичні прояви [2].

У результаті емпіричного дослідження було встановлено зв'язок між емоційним вигоранням та компонентами осмисленості життя. Було доведено, що у досліджуваних з низьким рівнем осмисленості життя більш виражене емоційне вигорання [3]. Тривале перебування на карантині призвело до «інтоксикації» соціальних контактів, психічній та фізичній перевтомі. Слід зауважити, що після тривалої соціальної самоізоляції психокультурні, духовні та інші види призвели до негативних наслідків, одне з яких є втрата ресурсів та емоційне вигорання у студентів. Тому варто спробувати сприймати ситуацію реально, розвивати критичність мислення та вибірково ставитись до інформації [4].

Висновки. Отже, синдром емоційного вигорання виражається поєднанням симптомів порушення у психічній, соматичній та соціальній сферах життя. Також професійне вигорання особистості – це індивідуальний процес, причинами якого є поєднання суб'єктивних та об'єктивних чинників, які залежать від особистісних якостей людини та соціальної напруженості.

Список використаної літератури

1. Водопьянова Н. Е. Синдром выгорания: диагностика и профилактика. СПб.: Питер, 2008. 336 с.
2. Мальяр-Газда Н. М. Емоційне вигорання - актуальна проблема медицини сьогодення. *Проблеми клінічної педіатрії*. 2015. № 3. С. 27–31.
3. Матвієнко Л. І., Загребельна Я. О. Чинники емоційного вигорання у представників соціономічних професій. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2014. № 2. С. 30–34.
4. Олійник О. Період «Відродження» – життя після карантину: психологічні рекомендації. URL: <https://nubip.edu.ua/node/75454>

УДК 159:316.628 – 057 874

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Кобець Д., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія»,

4 курс, РДГУ

Науковий керівник: ст. викладач Джеджера О.В.

Постановка проблеми. Проблема мотивації – є однією з головних проблем психології, оскільки мотивація вважається значимістю після здібностей фактором, саме який визначає рівень досягнень. Особливе місце в структурі мотивації посідає мотивація навчальної

діяльності. Якщо навчання розглядати як процес набуття індивідуального досвіду, то стає зрозуміло, що саме мотиви навчання – є першими у структурі мотивів людини і в більшості зумовлюють всю її активність.

Розуміючи молодших школярів та їх мотивацію до навчання, педагоги можуть як найкраще оптимізувати процес навчання, складати навчальні програми та плани, які максимально та ідеально відповідають мотивам учнів, і тому гарантуватимуть найкращий результат.

Мета статті – виокремити головні аспекти мотивації молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Психологічна наука приділяє значну увагу вивченню проблеми мотивації. Її досліджували такі вчені як: М.Боришевський, Ю.Гільбух, Т.Гордєєва, Л.Божович, Г.Костюк, Є.Ільїн, С.Максименко, А.Маркова, М.Матюхіна, О.Леонтєєв, С.Рубінштейн, В.Семиченко, Х.Хекхаузен, Ю.Шваб, П.Якобсон та ін. Зокрема М.Алексєєвою, О.Скрипченко, М.Дригус, Н.Зубалій, С.Дрозденко, Н.Пророк та іншими було здійснено значний внесок у розробку та вивчення проблеми мотивації учіння у молодших школярів, в тому числі розкриті структурні, динамічні та змістовні характеристики мотивів дитячого учіння шестирічного віку, тенденції та особливості розвитку ставлення до навчання у молодших школярів з різноманітною успішністю, умови цілеспрямованого формування позитивної мотивації учіння. Проте, не зважаючи на велику кількість робіт у цій галузі, повністю вирішеною її вважати не можна.

Психолого-педагогічною наукою доведено, що молодший шкільний вік має значні резерви формування мотиваційної сфери, які необхідно використовувати, щоб уникнути «мотиваційного вакууму» при переході в середню школу. Зокрема, М. Лук'янова вважає, що у цьому віці головний зміст мотивації полягає в тому, щоб навчити дитину вчитися, адже це початок становлення мотивації учіння, від якого багато в чому залежить її доля протягом успішного шкільного життя [2, 27].

Щодо «мотивації» молодших школярів, то А. Г.Дербеньова зазначила що ситуація невизначена. За підсумками аналізу теоретичного аспекту поняття мотивації, дослідницею було встановлено, що її трактують як сукупність чинників, що підтримують і направляють, тобто що визначають поведінку (Ж.Годфруа), як сукупність мотивів (К.К.Платонов), як спонуку, що викликає активність організму і що визначає її спрямованість, як процес психічної регуляції конкретної діяльності (М.Ш.Магомед-Емінов), як процес дії мотиву і як механізм, що визначає виникнення, напрям і способи здійснення конкретних форм діяльності (І.А.Джідарьян), як сукупна система процесів, що відповідають за спонуку і діяльність (В.К.Вілюнас) [5, 24]. Що стосується мотивації навчання, то вона є специфічним видом мотивів. Це пов'язано із специфічністю навчання як особливого виду діяльності, для якого навчання, оволодіння знаннями і навичками є не тільки результатом, але і метою (О.Савченко, М.Савчин тощо) [1; 5]. Вмотивованість навчання, за Р.С.Немовим, це «психологічна характеристика інтересу учня до засвоєння знань, до придбання певних умінь і навичок, до власного розвитку». Вченим було виділено ситуаційну (зовнішню) та особистісну (внутрішню) мотивацію. У першому випадку мотиви навчання пов'язані з необхідністю продемонструвати певні знання, вміння та навички у конкретній ситуації, у другому випадку - самовдосконалення, реалізація духовних цілей, цінностей, ідеалів.

Важливий внесок у теорію мотивації внесли представники глибинної психології (З.Фрейд, А.Адлер, Е. Фромм, К.Хорні тощо). Лук'янова М. зауважила що автори теорії у структурі мотивації виділяють ситуаційний та диспозиційний елементи. До ситуаційного елемента належить мотивація, яка власне може бути як зовнішньою, так і внутрішньою, або взагалі бути відсутньою. До диспозиційного елемента відносять таку особистісну властивість суб'єкта діяльності, як локус каузальності (орієнтація на зовнішні чи внутрішні спонуки щодо діяльності, або її відсутність), що може бути внутрішнім, зовнішнім чи індіферентним [2, 28].

Н.Рудюк зауважив, що чинники, які пов'язані з особистісним розвитком дитини і зумовлюють виникнення проблем у навчальній діяльності, можна розглядати як фізіологічні та психологічні. На здатність учня молодшого шкільного віку тривалий час досягати

поставленої мети, цілеспрямовано долати труднощі й перешкоди впливає розвиток вольових якостей [4, 47]. Їх несформованість призводить до того, що у разі невдачі дитина може втратити віру у свої сили і можливості, тоді як у навчальній діяльності для самостійного досягнення результату потрібна особлива зосередженість розумових і вольових зусиль.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури Парфілова С. виокремила умови формування повноцінної мотивації учіння молодших школярів: утвердження гуманного ставлення до всіх учнів, розкриття в дитині особистості; активізація діяльності дітей шляхом використання інноваційних технологій навчання; збагачення змісту особистісно орієнтованим та цікавим матеріалом; задоволення потреб у спілкуванні з учителем та однокласниками під час навчання; здійснення фасилітаційної взаємодії вчителя з молодшими школярами; використання об'єктивних оцінних ставлень учителя до результатів школяра; формування допитливості та пізнавального інтересу; створення умов для вирішення учнями проблемних ситуацій та подолання труднощів у навчальній діяльності; формування адекватної самооцінки своїх можливостей; утвердження прагнення до саморозвитку та самовдосконалення; створення ситуації успіху дитини як передумови її успішності; виховання відповідального ставлення до навчальної праці, формування почуття обов'язку [3, 90].

Висновок. Мотивація навчання є важливою у становленні особистості, адже ефективна учбова діяльність та розвиток здатності і потреби до самовдосконалення, самоосвіти, саморозвитку без неї неможлива. Саме молодший шкільний вік є фундаментом де закладається основа для подальшого учіння школярів і зачасту від бажання навчатися у початковій школі залежить і прагнення та цікавість до учіння у середніх та старших класах. Але потрібно не забувати що також важливим аспектом є те, що формування мотивації школярів вимагає тривалої, плідної та узгодженої роботи вчителя, вихователя та батьків.

Список використаної літератури

1. Загальна психологія. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.
2. Лук'янова М. Психологія навчальної мотивації школярів. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2006. № 3-4. С. 26-32.
3. Парфілова С. Особливості формування пізнавальної мотивації учнів початкової школи. *Наукові записки ТНПУ ім. В.Гнатюка. Сер. Педагогіка / Редкол.: М.Вашуленко, А.Вихрущ, Л.Вознюк та ін. Тернопіль : ТНПУ, 2006. Вип.3. С. 88-90.*
4. Рудюк Н.Г. Поняття мотиву і мотивації в сучасній психології. *Психологія. зб. наукових праць НПУ імені М.П.Драгоманова, Випуск 14, 2001. С. 44-51.*
5. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова. Х. : Основа, 2012. 207 с.

УДК 159.922.73 : 376 – 056.264

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ШОСТОГО РОКУ ЖИТТЯ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ

Ковальчук І., здобувач ОС «магістр» спеціальності 016 «Спеціальна освіта»,
6 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.психол.наук, доцент Созонюк О.С.

Постановка проблеми. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про збільшення кількості дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. У зв'язку з цим, значущості набуває психологічна та логопедична робота з розвитку пізнавальних процесів у старших дошкільнят із загальним недорозвитком мовлення.

Мета статті: дослідження теоретичних основ розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пізнавальна діяльність - це свідомо діяльність, спрямована на пізнання навколишньої дійсності за допомогою таких психічних процесів, як сприйняття, мислення, пам'ять, увага, мова.

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135